

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W ŻORACH
im. Ottona Sterna
ZA ROK 2021**

1. Stan i zmiany w organizacji Biblioteki

1.1. Najważniejsze problemy w działalności Biblioteki; osiągnięcia i sukcesy; co utrudniało pracę?
Wpływ pandemii na działalność biblioteki.

Osiągnięcia i sukcesy:

- Obchody 75-lecia Biblioteki;
- Pozyskanie środków pozabudżetowych na działalność edukacyjną i kulturalną z funduszy Komisji Europejskiej oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- Udział pracowników biblioteki w szkoleniach zagranicznych;
- Artykuł o żorskiej bibliotece w publikacji „Edukacyjne drogowskazy” pt. Biblioteka otwarta na świat” (wydawnictwo FRSE 2021);
- Wystąpienie dyrektora biblioteki podczas VI Forum Edukacji Dorosłych w Warszawie w listopadzie 2021, temat „Integracja cudzoziemców z perspektywy lokalnej”;
- Udział dyrektora biblioteki w debacie „Czego potrzebują uczyć się dorośli, by żyć we współczesnym społeczeństwie” zorganizowanej przez FRSE i PAP w grudniu 2021;

Wpływ pandemii na działalność biblioteki:

Pandemia nie miała większego wpływu na bieżącą pracę biblioteki. Jedynie realizacja jednego z projektów międzynarodowych uległa opóźnieniu.

1.2. Zmiany w dokumentach organizacyjnych i ich zakres w stosunku do stanu w 2020 r. (np. w statutach, regulaminach, instrukcji kancelaryjnej, dokumentacji związanej z ochroną danych osobowych).

-nie dotyczy

1.3. Czy istnieją zagrożenia, a może własne plany dotyczące zmian w sieci bibliotecznej w 2022 r. (np. łączenie lub likwidacja filii, połączenie biblioteki z inną instytucją?).

Spodziewana jest likwidacja filii bibliotecznych.

1.4. Nagrody, wyróżnienia otrzymane przez Bibliotekę i bibliotekarzy w 2021 r. (kto przyznał, za co?).

- I miejsce w XXV edycji Ogólnopolskiego Otwartego Konkursu „Modernizacja Roku & Budowa XXI wieku w kategorii nowoczesne biblioteki i sanktuaria kultury, nagroda przyznana przez kapitułę konkursu. Celem konkursu jest wyłonienie przedsięwzięć budowlanych ukończonych w danym roku, wyróżniających się szczególnymi walorami jakościowymi, funkcjonalnymi, urbanistycznymi i estetycznymi. Ceremonia wręczenia nagród odbyła się 22 września 2021 na Zamku Królewskim w Warszawie;

- Wyróżnienie w konkursie „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego 2021” przyznane przez marszałka województwa śląskiego. Celem konkursu jest promocja realizacji urbanistycznych i architektonicznych kształtujących wysokiej jakości przestrzeń publiczną, wzmacniających odporność na zmiany klimatu i poprawiających jakość życia mieszkańców regionu;

- Nominacja do Polskiej Nagrody Inteligentnego Rozwoju 2021 za projekt „Art Bridge” w kategorii inteligentny rozwój edukacji. Nagroda jest wyrazem uznania dla autorów innowacji technologicznych i społecznych, a także projektów podnoszących na stałe standard życia.

- Nagroda za organizację wyjątkowego wydarzenia w konkursie Nocy Bibliotek 2021 i Platona.

- 1.5. Dostępność usług bibliotecznych w soboty – czy biblioteka pracuje w soboty, problemy ze zmianą organizacji pracy biblioteki w ciągu tygodnia; poziom czytelnictwa w soboty. Ocena dostępności biblioteki w soboty. Czy biblioteka, która nie pracuje w soboty rozważa otwarcie placówki w ¼ sobót w roku, aby spełnić kryteria przystąpienia do dotacji na zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych w roku

Biblioteka jest czynna w każdą sobotę od 8.00 do 21.00. Liczba odwiedzin w tym dniu sięga 500 osób. Oprócz podstawowej działalności w soboty odbywają się różne wydarzenia kulturalne i edukacyjne, realizowane są działania projektowe.

2. Zmiany w sieci. Modernizacja bazy lokalowej

- 2.1. Utworzenie nowych filii, punktów bibliotecznych; nowe komórki organizacyjne (lokalizacja, wyposażenie). Likwidacja filii, punktów bibliotecznych, połączenia placówek (przyczyny). Czy pandemia spowodowała trwałe zamknięcie placówek filialnych?

Nie nastąpiła likwidacja filii, aczkolwiek przez cały rok pozostawały one zamknięte.

- 2.2. Zakupy nowych sprzętów, urządzeń technicznych (o wartości powyżej 1000 zł) znacząco poprawiających jakość pracy i estetykę pomieszczeń (przykłady).

Został zakupiony zestaw do podpisu elektronicznego usprawniający zapisanie się do biblioteki, 15 sztuk czytników Kindle, zestaw optymalizujący transmisję on-line.

- 2.3. Modernizacja lokali bibliotecznych – nowe lokale, adaptacje, przykłady największych remontów i ich zakres; czy zaszły w ciągu roku jakieś zmiany w zakresie przystosowania lokali bibliotecznych do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W 2021 roku nie odbyły się żadne remonty.

3. Komputeryzacja

Wypełniona ankieta w załączeniu.

4. Zbiory biblioteczne

- 4.1. Polityka gromadzenia zbiorów książkowych, nieksiążkowych (książki elektroniczne), preferencje.

Gromadzenie zbiorów odbywało się zgodnie z założeniami polityki gromadzenia zbiorów i w stosunku do roku ubiegłego kształtował się następująco:

- zakup literatury pięknej dla dzieci i młodzieży zmniejszono z 24% do poziomu 22% całości zbiorów,

- zakup literatury pięknej dla dorosłych zwiększono z 49% do poziomu 53% całości zbiorów.

Przyznane w ciągu roku dodatkowe środki na zakup nowości wydawniczych w ramach PROGRAMU WIELOLETNIEGO „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025 Priorytet 1 *Poprawa oferty bibliotek publicznych* Kierunek interwencji 1.1. *Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych*” przyczyniły się do wzbogacenia i urozmaicenia oraz aktualizowania zasobów księgozbioru biblioteki w sposób cykliczny przez cały rok – z dotacji zakupiono 1.333 książki i 237 audiobooków.

Na zakup zbiorów miały również wpływ zapotrzebowania czytelników, które przekazywane są poprzez dezyderaty drogą elektroniczną, telefoniczną bądź też przez bibliotekarzy. W zakupie nowości zdecydowanie przeważała literatura piękna dla dorosłych oraz dla dzieci i młodzieży (75% zakupionych książek), której znaczną część stanowiły kontynuacje serii wydawniczych, zarówno fantasy, literatury obyczajowej oraz kryminałów i sensacji. W zakupionych nowościach

wydawniczych znalazły się również felietony i eseje. Na bieżąco uzupełniano nowy kanon lektur szkolnych.

Nowości z zakresu literatury popularnonaukowej i naukowej stanowiły szczególnie biografie i reportaże, zaktualizowano przewodniki podróżnicze po Polsce i świecie, a także książki z zakresu psychologii (np. samorealizacja, skutki pandemii, uzależnienia) i medycyny oraz książki historyczne. Zakupiono także publikacje o zdrowym stylu życia i na temat zdrowego odżywiania.

W zakresie literatury dla dzieci i młodzieży, zarówno w literaturze beletrystycznej, jak i popularnonaukowej, zakupiono książki z zakresu edukacji ekologicznej oraz psychologii (współczesne zagrożenia, odrzucenie, nieakceptacja, wycofanie społeczne, przemoc w sieci i w szkole, samodoskonalenie). Wśród nowości dla młodzieży znalazły się również książki fantasy, science-fiction, fantastykę oraz powieści obyczajowe. W dalszym ciągu dużą popularnością w zakupie nowości cieszyły się mangi i komiksy dla młodzieży. Ważną pozycję w tym zakresie stanowiły również edukacyjne książki dla najmłodszych czytelników (0-3 lat) – kilkustronicowe bogato ilustrowane książki-zabawki rozwijające percepcję wzrokową i motorykę.

Książki pozyskiwano również w formie darów (od wydawców, instytucji i osób prywatnych) – otrzymano 482 egz. o wartości 5 868,80. W 2021 r. zakupiono 69 gier planszowych na kwotę 2.956,90. Zgodnie z zapotrzebowaniem czytelników większą część zakupów zbiorów nieksiążkowych w 2021 roku stanowiły audiobooki, których tytuły w większości pokrywają się z wydaniem papierowym. Na dostęp do bazy książek elektronicznych wydano 3.300 zł. Ponadto Biblioteka uzyskała dostęp do 3 serwisów z ebookami: Legimi, IBUK Libra (PWN) oraz Ebookpoint BIBLIO (Helion) w ramach konsorcjum województwa śląskiego. Czytelnicy również dostęp do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych ACADEMICA.

4.2. Prenumerata czasopism – potrzeby a realia; zakup czasopism elektronicznych (opłacalność, korzyści).

W 2021 roku prenumerowano czasopisma głównie w formie papierowej. W formie elektronicznej prenumerowano Tygodnik Powszechny (e-Tygodnik Powszechny – 125,93 zł.).

W 2021 roku Biblioteka posiadała w ofercie 91 tytułów, w tym:

- prenumerata - 78 tytułów (79 szt.), w tym 4 tytuły-dzienniki, za kwotę 11 301,64 zł.
- dary - 13 tytułów (13 szt.)

Ta liczba czasopism w znacznym stopniu zaspakajała potrzeby czytelników.

5. Czytelnictwo. Promocja. Działalność informacyjna. Działalność wydawnicza. Przedsięwzięcia stacjonarne i online

5.1. Czytelnictwo dorosłych

5.1.1. Sposoby promocji czytelnictwa, wydarzenia popularyzacyjne, warsztaty kierowane do dorosłych. Ciekawe przykłady imprez, konferencji, festiwali – w podziale na stacjonarne i online.

Promocja czytelnictwa, wydarzeń kulturalnych i projektów miała na celu informowanie oraz zapraszanie do udziału w spotkaniach autorskich, panelach dyskusyjnych, wystawach, koncertach, zajęciach edukacyjnych i wydarzeniach integrujących społeczność lokalną. Do czytelników docieraliśmy poprzez stronę internetową biblioteki, portal Facebook, kanał YouTube, newsletter, tablice ledowe, citylighty, plakaty, informacje w „Kurierze Żorskim” i Radio Żory oraz indywidualne zaproszenia. Dbaliśmy o wysoką jakość graficzną i merytoryczną materiałów promocyjnych.

Przykładowe wydarzenia:

75 lat Biblioteki w Żorach - ze względu na pandemię obchody jubileuszu były skromniejsze niż planowano, tym niemniej trwały od 14 kwietnia do końca roku. Przed biblioteką został umieszczony odlany z brązu „Żorek” – maskotka miasta Żory – czytający książkę. Nagraliśmy i wyemitowaliśmy w Radio Żory cykl „75/75 Książki Mają Głos”. Powstały filmy pod wspólnym tytułem "Retrospekcje. Archiwalny przegląd prasy" przedstawiające, co pisała prasa o bibliotece w Żorach na przestrzeni

ostatnich 75 lat. W nagraniach brali udział pracownicy biblioteki z najdłuższym stażem. Odbył się quiz wiedzy składający się z 75 pytań na 75 i szereg spotkań z ciekawymi osobami. Nasi czytelnicy mogli pozyskać specjalne, rocznicowe karty biblioteczne oraz okolicznościowe gadżety, wszyscy mieszkańcy urodzeni 75 lat temu mogli odebrać urodzinowy prezent-niespodziankę.

Obchody 100-lecia Powstań Śląskich 1919-1920-1921 przygotowaliśmy we współpracy z Instytutem Myśli Polskiej w Katowicach oraz Muzeum Miejskim w Żorach. Zrealizowaliśmy interesujące historycznie audycje radiowe, spotkania z historykami, literatami, pasjonatami historii i kultury śląskiej. Nagraliśmy i wyemitowaliśmy filmy cytujące ludowe opowieści powstańcze. Przygotowaliśmy wystawę artykułów prasowych, plakatów i zdjęć z tamtego okresu oraz quiz wiedzy na temat powstań.

Projekt **„MyśLEM więc jestem. Czy Stanisław Lem był prorokiem?”** to zrealizowany w roku Stanisława Lema ciąg wydarzeń literacko-naukowych, których celem było przybliżenie sylwetki pisarza w setną rocznicę jego urodzin. Uczestnicy otrzymali szansę weryfikacji współczesności z wizją świata opisanego przez Lema w literaturze ponad pół wieku temu. W ramach projektu odbył się "Test na astronautę" podczas którego uczestnicy sprawdzali swoją szybkość reakcji, koordynacji wzrokowo-ruchowej i umiejętności wykonywania dwóch czynności jednocześnie. Rozegrane zostały trzy części "Cyberiada RPG", która stała się inspiracją dla młodzieży do stworzenia własnej gry fabularnej. Odbyło się spotkanie z Wojciechem Zemkiem, wieloletnim sekretarzem S. Lema i Mirosławem P. Jabłońskim. Z przymrużeniem oka nagrany został filmik promujący czytniki e-booków oraz audiobooki w oparciu o futurystyczną wizję Stanisława Lema na temat „Oktonów i Lektonów”, a fani "Sztucznej inteligencji" wzięli udział w wykładzie online. Sierpniową noc spadających gwiazd spędziliśmy w Letniej Czytelnicy w „Kinie pod gwiazdą Solaris BD+14 45 99” oglądając film Stevena Soderbergha "Solaris". Dużym zainteresowaniem cieszyła się obserwacja słońca i wykłady na temat układu słonecznego przeprowadzone we współpracy z Planetarium Śląskim "Pod planetą PIRX BD+14 45596 b". Pod tytułem "Houston, mamy problem. Wizje (ciemnej) przyszłości Stanisława Lema" odbyła się dyskusja panelowa z udziałem dr hab. prof. UAM Agnieszki Gajewskiej, dra Filipa Kobieli i Marka Oramusa. Warsztaty interaktywne "Jak roboty widzą nasz świat" podczas których uczestnicy wykorzystali własne pomysły i programy. "Kosmiczne opowieści" to z kolei spotkanie z Karolem Wójcickim, pasjonatem nocnego nieba, popularyzatorem astronomii. Celem działania "Misja Poezja" było ustalenie specjalnego bibliotecznego algorytmu celem stworzenia wiersza na podstawie słów zgłoszonych przez uczestników na Facebooku. Wiersz został odczytany uczestnikom spotkania poetyckiego i stał się punktem wyjścia do dyskusji na temat poezji. Projekt zakończył koncert "Moon Hoax" będący jazzową opowieścią o kosmosie (spotkanie "Powrót z gwiazd" i warsztaty "3D w obłoku Magellana" opisano w punkcie 5.2.1). Partnerem projektu była Politechnika Śląska.

„Twoja Szansa-Twój Sukces” to innowacyjny model wsparcia dla obcokrajowców. Jego celem jest podniesienie poziomu umiejętności podstawowych uczestników w zakresie rozumienia i tworzenia informacji, zwłaszcza informacji użytkowej dotyczącej różnych sfer życia, rozumowania matematycznego, umiejętności cyfrowych i rozwoju kompetencji społecznych. Model wsparcia podzielony został na 5 atrakcyjnych bloków tematycznych, związanych z życiem codziennym i stawianym przez nie wyzwaniom. Są to: sprawy urzędowe, poszukiwanie pracy, system zdrowia i oświaty, transport, planowanie i zarządzania budżetem, odżywianie oraz tożsamość. Testowaniem modelu wsparcia objętych zostało ponad 50 obcokrajowców z prawem do legalnego zatrudnienia w Polsce w wieku powyżej 25 lat z Żor i okolic. Projekt w trakcie realizacji.

„Art Bridge – Most Sztuki” – projekt angażuje organizacje zajmujące się kulturą z czterech krajów: Polski, Włoch, Hiszpanii i Portugalii. Jest bezpośrednią odpowiedzią na konsekwencje pandemii COVID-19, która spowodowała znaczny wzrost problemów psychicznych i emocjonalnych wśród seniorów i osób dorosłych 50+ z grupy problemów zdrowotnych wysokiego ryzyka. Międzynarodowe spotkania projektowe, różnorodne działania i warsztaty mają na celu rozwijanie kreatywności i ekspresji kulturowej wśród uczestników wykorzystując arteterapię jako sposób radzenia sobie z trudnymi i nieoczekiwanymi sytuacjami. Projekt otrzymał nominację do Polskiej Nagrody Inteligentnego Rozwoju 2021 w kategorii inteligentny rozwój edukacji; w trakcie realizacji.

„**Kreatywne Wyzwania Kulturalne**” projekt zrealizowany w ramach programu Europejski Korpus Solidarności, Wołontariat Europejski. W ramach projektu między innymi odbyła się dwukrotnie „Wymiana ubrań” mająca na celu zwrócenie uwagi na globalny problem mody, „Micha pełna ciepła” - dzielenie się ciepłym posiłkiem z potrzebującymi oraz „Cultural evening with...” - podczas którego jedna z wolontariuszek urodzona i wychowana w RPA opowiedziała złożoną historię tego kraju wraz z następstwami kolonizacji i apartheidu. W trakcie wydarzenia można było spróbować południowoafrykańskiego jedzenia. Projekt w trakcie realizacji.

„**Pociąg do mowy - edycja 2**” - projekt miał na celu budowanie kompetencji językowych uczestników oraz umiejętności posługiwania się językiem ojczystym. Formuła pociągu, z podziałem na stacje-etapy, uświadomiła uczestnikom, że pełna i prawidłowa komunikacja to efekt korelacji poszczególnych składowych. Trudno osiągnąć cel podróży, omijając jej poszczególne etapy. W projekcie miały miejsce warsztaty, spotkanie autorskie i konkurs.

Zdrowie na co dzień to odbywające się w bibliotece zajęcia na temat profilaktyki zdrowotnej. Prowadząca to pochodząca z Ukrainy wykładowczyni z dziedziny waleologii. W rozumieniu praktycznym i stosowanym jest to pełny zestaw wiedzy prewencyjnej i profilaktycznej o strukturze i funkcjonowaniu organizmu człowieka.

Ponadto kontynuowaliśmy zajęcia stałe z lat poprzednich: DKK, Chatting with tea, Sztuka moja pasja, Włoski dla początkujących, DIY.

5.1.2. Spotkania autorskie – nazwiska zaproszonych gości – w podziale na stacjonarne i online.

Literatura i film: Agnieszka Gajewska, Krystian Hanke, Mirosław P. Jabłoński, Grzegorz Jankowicz, Zbigniew Rokita, Filip Kobiela, Marcin Kydryński, Lech Majewski, Anna Marchewka, Wojciech Maroszek, Dorota Masłowska, Dominika Matuszak, Piotr Miłewski, Krzysztof Nowakowski, Marek Oramus, Zofia Przeliorz, Agnieszka Przybyła-Dumin, Zbigniew Rokita, Michał Rusinek, Marek Sygacz, Wojciech Zemek.

Żadne ze spotkań nie otrzymało dofinansowania z DKK.

Artyści (wystawy sztuki i fotografii): Łucja Kowalczyk *Odkrywanie*, Łukasz Cyrus *Nadfotografia*, studenci kierunku Arteterapia *Impuls*, *Powstania Śląskie w obiektywie*, *w prasie i na plakacie*, Liceum *Plastyczne Kształty*, *Linie*, *Kontrasty*, Anna Kasprów-Szabła *Rozkwit*, Artur Rychlicki *Ziemia Obiecana*, Kornel Wilczek *Ars Metallum Vena Silesia*, Sylvia C. Sosnovska *Supernova*. *Horyzonty Materii*, Alojzy Błędowski *Penetracje Przestrzenne*.

Wszystkie spotkania odbywały się stacjonarnie, a nagrania filmowe zostały zamieszczone na kanale YouTube biblioteki.

5.1.3. Akcje czytelnicze i święta książki, w których Biblioteka brała udział – w podziale na stacjonarne i online.

Tydzień Bibliotek odbył się pod hasłem "Znajdziesz mnie w bibliotece". Wypełniony był niespodziankami, grami i quizami przez cały tydzień. Między innymi odbyły się: "Znajdź czas na przygodę" - gra biblioteczna, wata cukrowa oraz niespodzianki dla najmłodszych. "Morderstwo w Bibliotece" - gra biblioteczna, gadżety dla młodych. "Znajdź mnie" - quiz, niespodzianki, "Łowcy tytułów" - quiz, niespodzianki. "Śladami żorskiego umysłu"- krzyżówka, a na zakończenie "Znajdziesz mnie w Letniej Czytelni". Kogo? Co? Przekonali się czytelnicy odwiedzający w tym dniu bibliotekę.

Tydzień Zakazanych Książek to wydarzenie zainaugurowane w latach 80. XX wieku. W tym roku Tydzień Zakazanych Książek odbył się w Bibliotece pod hasłem "Książki Nas Łączą, Cenzura Dzieli". Specjalnie przygotowaną do tego hasła instalację artystyczną było można oglądać w Bibliotece od 26 września do 2 października 2021.

Ogólnopolska Noc Bibliotek pod hasłem: "Czytanie wzmacnia". Przygotowaliśmy ponad 30 "mocnych" aktywności, a ostatni odwiedzający opuszczali bibliotekę nawet po północy. Gości witał punkt *Przepis Na Power*, gdzie mieli okazję zrobić dla siebie zdrowy napój izotoniczny. Najmłodsi czytelnicy uczestniczyli w energetycznych zajęciach *Zgaduj-Zgadula*, *Mocno Zaczytani*, *Turbodoładowanie Na Magicznym Dywanie*, *Za Chiny Ludowe Tego Nie Ułożę*, *Cudawianki Wycinanki*, a na zakończenie *Ale Noc! Czytamy Brzdącom Na Dobramoc*. Młodzież rywalizowała w turnieju *Moc Dobrze* oraz w *Misji Zwiadowców*, w *Xbox Zona* oraz w *Terytorium Gier*. Były także zabawy zespołowe: *Bądź Bystrzakiem*, *Nie Mięczakiem*, *Trollowanie Na Ekranie*, *Zostań Filmowym Góru Bez Bólu!*, *Pokaż Gest - Zдай Nasz Test*, *Muzyczny Mistrz*. Uczestnicy Nocy mogli skorzystać z propozycji wypożyczenia książek przygotowanych według tematów: *Coś Dla Ciała Coś Dla Duszy*, *Czytanie Wzmacnia Wyobraźnię* i *Czytanie Wzmacnia Więzi*. Była też rozsypanka wyrazowa oraz krzyżówka wzmacniająca. Swoje siły można było sprawdzić na rowerkach stacjonarnych, podczas gimnastyki Hadu i Pranajama Joga. Zaprosiliśmy czytelników do udziału w warsztatach *Zdrapki-Zakładki* oraz *Życzenia z energią*. Wszyscy odwiedzający bibliotekę (blisko 770 osób) otrzymywali pamiątkowe breloki, przypinki, magnesy i zakładki do książek. Czekają na nich również tatuaże wodne, okulary VR, roboty Photon i *Dziurawy Kocioł*, czyli komnata tajemnic Harrego Pottera z wróżbami, gramami i malowaniem twarzy. Odbędzie się także spotkanie autorskie z podróżnikiem i pisarzem Krzysztofem Nowakowskim.

Biblioteka w Żorach została jedną z dziesięciu bibliotek nagrodzonych za najlepszą Noc Bibliotek 2021.

Wszystkie wydarzenia odbywały się stacjonarnie.

5.2. Czytelnictwo dzieci i młodzieży.

5.2.1. Lekcje biblioteczne, warsztaty, szkolenia, konkursy – najciekawsze przykłady wydarzeń promujących czytelnictwo – w podziale na stacjonarne i online.

Przykłady wybranych wydarzeń:

3D w obłoku Magellana – warsztaty tworzenia form charakteryzujących się cechami organicznymi, w trakcie których uczestnicy przekształcali wydruki 3D w przedmioty użytkowe i nowatorskie. Dowiedzieli się, że Stanisław Lem przewidział powstanie druku 3D. Z kolei w książce "Cyberiada" przewidywał powstanie Elektrybałta, algorytmu tworzącego poezję.

"Powrót z gwiazd" to rozmowa z uczniami szkół ponadpodstawowych na temat wizji przyszłości w twórczości Lema. Młodzież miała okazję poznać bliżej twórczość pisarza oraz odpowiedzieć na pytanie "Jak wyobrażają sobie świat za 20 lat". Wizje uczniów zostały spisane i umieszczone w kapsule czasu, która następnie została ukryta na terenie biblioteki wraz z instrukcją jej otwarcia.

Warsztaty: Lektorskie, poprawnej komunikacji, tworzenia książek sensorycznych.

Lekcje biblioteczne prowadzone przez bibliotekarzy, wybrane tematy: O żydach i żydówkach, Misja zwiadowcy, Viva la vida - opowieść o meksykańskiej malarce, Tip-topem po bibliotece - oprowadzenie po zakamarkach biblioteki.

Lekcje biblioteczne dedykowane dla licealistów prowadzone w języku angielskim, hiszpańskim i włoskim przez wolontariuszki EKS:

- Cele zrównoważonego rozwoju
- Inna strona historii: Sztuka feministyczna i queer
- Różnorodność kulturowa i integracja
- Od punka do hippisów: historia młodzieżowych kontrkultur i ruchów miejskich
- Projektowanie przyszłości: literatura science fiction, fantasy i horror
- Kobiety w historii: czarownice, uzdrowiciele, pielęgniarki
- Przemysł modowy i jego destrukcyjny wpływ na ziemię
- Przemysł spożywczy- jak zmiana odżywiania może pozytywnie wpłynąć na nasze życie

- Burzliwa i inspirująca historia południowej Afryki, oraz konsekwencje kolonizacji
- Nierówność płciowa, problem dyskryminacji społecznej
- Różnorodność kulturowa Hiszpanii
- Muzyka w Hiszpanii
- Kultura czy tortura? Korrida w Hiszpanii.

Ponadto kontynuowaliśmy **zajęcia stałe**: Młodzieżowy Klub Książki, Witaj w grze, Młodzi Artyści, Zabawy sensoryczne, Zacztyani – rodzinnie w bibliotece, Zabawy z angielskim, Klub Zaczarowanego Ołówka, Klub Młodych Odkrywców, LKK mali programiści, Lokalny Klub Kodownia.

5.2.2. Spotkania autorskie - nazwiska zaproszonych gości – w podziale na stacjonarne i online.

Barbara Supeł, Mirosław P. Jabłoński; spotkania odbyły się stacjonarnie

5.2.3. Akcje czytelnicze i święta książki, w których Biblioteka brała udział – w podziale na stacjonarne i online.

Cała Polska Czyta Dzieciom, 20 Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom pod hasłem „Lubimy czytać polskich autorów!” W bibliotece można było posłuchać i pooglądać bajki czytane przez dzieci, ale także samemu wystąpić w roli lektora. W Strefie MiniTV przez kilka dni można było zobaczyć nagrania, w których nasi młodzi czytelnicy czytali fragmenty książek polskich pisarzy.

Mała książka - wielki człowiek – kolejna realizacja ogólnopolskiej kampanii Akcja zachęca rodziców do odwiedzania bibliotek i codziennego wspólnego czytania z dziećmi. Każde dziecko w wieku 3-6 lat, które przyjdzie do biblioteki i zostanie czytelnikiem, otrzymuje w prezencie wyjątkową Wyprawkę Czytelniczą. Może również zbierać naklejki za każde wypożyczenie, aby na końcu otrzymać dyplom i przypinkę.

Tydzień Bibliotek – opisano w sekcji 5.1.3

Ogólnopolska Noc Bibliotek – opisano w sekcji 5.1.3

5.3. Działalność wydawnicza Biblioteki (jeśli jest prowadzona – proszę podać tytuły wydanych książek).

Biblioteka nie prowadziła działalności wydawniczej w 2021 roku.

5.4. Działalność informacyjna Biblioteki.

Bibliografie, bazy danych, katalogi, informatory, serwisy informacyjne itp. Informacja regionalna.

Biblioteka prowadzi Bibliografię Regionalną, Bibliografię Zawartości Czasopism, Katalog zbiorów.

5.5. Promocja działalności biblioteki. Biblioteka w Internecie (strona www, media społecznościowe, blogi itp.) – stan faktyczny i plany na przyszłość.

W roku sprawozdawczym promocja biblioteki prowadzona była stacjonarnie oraz online. Strona internetowa, media społecznościowe i antena Radia Żory zapewniały główny dostęp do aktualnych informacji. Promocja Biblioteki w Internecie jest istotnym elementem w zakresie docierania z treścią do osób młodych, dla których jest to najczęściej jedyny kanał informacyjny. Podjęte w 2021 roku działania promocyjne w mediach społecznościowych i w Radiu Żory spowodowały wzrost liczby osób lubiących fanpage Biblioteki w Żorach, która z końcem roku zbliżyła się do 5.000. W planach na rok 2022 jest podniesienie ilości aktywnych użytkowników online, wraz ze zwiększeniem ich zaangażowania. Ponadto planujemy kontynuować transmisje online na żywo z prowadzonych spotkań oraz ich nagrywanie i umieszczanie na kanale YouTube biblioteki.

Stacjonarnie prowadzimy promocję poprzez dystrybucję ulotek i zaproszeń, wyświetlanie informacji na ekranach wewnętrznych, czy też bezpośrednie zaangażowanie bibliotekarzy w zapraszanie czytelników do udziału w wydarzeniach.

Radio Żory stało się stałym partnerem Biblioteki w zakresie promocji wydarzeń organizowanych wydarzeń. Ponadto biblioteka prowadzi dwie stałe audycje: „Biblioteka Babel. Książki warte Zachodu” (22 audycje) oraz „75/75. Książki mają głos” (36 audycji). Druga z nich powstała z myślą o 75. rocznicy urodzin biblioteki, jednak ze względu na duże zainteresowanie będzie kontynuowana również w 2022 roku. Zwiększenia liczby odbiorów upatrujemy także w zacieśnieniu współpracy z Wydziałem Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miasta w zakresie wspólnej organizacji i promocji wydarzeń.

6. Obsługa osób niepełnosprawnych i specjalnych grup użytkowników

6.1. Stan i ocena działalności filii i punktów bibliotecznych w szpitalach, domach opieki, aresztach.

6.2. Liczba czytelników i wypożyczeń:

- w filiach szpitalnych - 0
- w punktach bibliotecznych usytuowanych w szpitalach - 0
- w domach opieki społecznej - 0
- w aresztach - 0

6.3. Zbiory dla czytelników niepełnosprawnych:

- liczba tytułów tzw. książek mówionych i audiobooków - 2.081
- liczba książek z dużą czcionką - 158

6.4. Czy Biblioteka wzbogaciła się w 2021 roku o stanowiska komputerowe lub inne sprzęty przeznaczone i ułatwiające korzystanie z instytucji osobom z dysfunkcją wzroku. Jeżeli tak, to jakie?

Nie dotyczy

6.5. Formy pracy i działania Biblioteki na rzecz osób chorych, niepełnosprawnych, seniorów i innych osób z grup tzw. wykluczonych; współpraca Biblioteki z instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się działalnością na rzecz tych grup; w jaki sposób Biblioteka promuje swoje usługi wśród osób niepełnosprawnych.

Biblioteka mieści się w budynku pozbawionym barier architektonicznych. W wielu zrealizowanych wydarzeniach uwzględniony został udział osób z niepełnosprawnościami zapewniając możliwość uczestnictwa z psem asystującym, z niepełnosprawnością ruchową i słuchową, a także osobom korzystającym z pomocy asystenta. Na wybranych spotkaniach kulturalnych i edukacyjnych był dostępny tłumacz PJM.

Zrealizowaliśmy kolejną edycję **Śląskiej Akademii Senior@**. Jest to kurs skierowany dla seniorów, powyżej 65+ polegający na nabyciu umiejętności obsługi laptopów, tabletów oraz smartfonów. Na szkoleniu uczyli się m.in. korzystania z e-recept, jak bezpiecznie i wygodnie płacić rachunki, kupować przez Internet. Poznali dokładnie także nowe aplikacje (np. Messenger i WhatsApp), które mogą ułatwiać im kontakt z rodziną, z wykorzystaniem otrzymanego na zakończenie kursu tabletu.

Systematycznie poszerzamy zbiór audiobooków, świadczymy także usługę „Książka na telefon”. Rozwijamy współpracę ze Stowarzyszeniem Głuchych.

7. Stan organizacyjny i działalność Biblioteki stopnia powiatowego (opisują tylko biblioteki wypełniające zadania na rzecz bibliotek w powiecie)

Nie dotyczy

8. Sprawy kadrowe i sytuacja zawodowa bibliotekarzy

8.1. Ogólna ocena stanu zatrudnienia, wynagrodzenia, przygotowania zawodowego pracowników.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w Żorach na koniec roku 2021 zatrudnione były 44 osoby, w tym 24 to bibliotekarze. Z całej liczby zatrudnionych 33 osób posiada wykształcenie

wyższe, z czego 23 to bibliotekarze. Pracownicy są dobrze wykształceni i systematycznie podnoszą swoje kwalifikacje bazując na edukacji pozaformalnej.

8.2. Udział pracowników w różnych formach doskonalenia (kursy, szkolenia, konferencje) – tematyka, organizatorzy (stacjonarnie i online)

W 2021 roku 44 pracowników Biblioteki wzięło udział w 25 różnych formach doskonalenia zawodowego:

Lp.	UCZESTNICY	TEMAT	ORGANIZATOR	MIEJSCE
1.	1	Szkolenie: „Najlepsze czytelniki E-booków dla bibliotek- przegląd”	Good-Books	On-Line
2.	1	Forum Koordynatorów Dostępności		On-Line
3.	1	„Nowe Prawo zamówień publicznych w instytucjach kultury – kluczowe zmiany w zakresie czynności poprzedzających wszczęcie postępowania, oceny podmiotowej wykonawców, składania ofert, umów i trybów”.	Centrum Szkoleniowe Przetargi Publiczne	On-Line
4.	1	„Składanie wniosków o akredytację w programie Erasmus w sektorze Młodzieży”.	FRSE	On-Line
5.	4	„Szansa-nowe możliwości dla dorosłych”	FRSE	On-Line
6.	1	„Jak uczyć, by naszym uczniom chciało się chcieć? Praca projektowa w praktyce szkolnej, również zdalnej, realizowanego w ramach programu Edukacyjna ROBOTa”.	Photon Entertainment	On-Line
7.	1	„Photon w pracy projektowej, zrealizowanym w ramach cyklu Edukacyjna ROBOTa”.	Photon Entertainment	On-Line
8.	1	”Kick-off Projekty Erasmus + Partnerstwa strategiczne (kreatywność) Edukacja Dorosłych”.	EPALE	On-Line
9.	1	„ABC diagnozy potrzeb społeczności lokalnych”.	EPALE	On-Line
10.	1	Edukacja filmowa w bibliotece szkolnej	MKDZiS	On-Line
11.	1	„Rozwój kompetencji informatycznych z Photon Moduł Robotyka i Kodowane”.	Photon Entertainment	On-Line
12.	3	Metody walidacji	Instytut Badań Edukacyjnych Warszawa	On-Line
13.	6	Warsztaty Design Thinking	Instytut Badań Edukacyjnych Warszawa	On-Line
14.	1	Analiza funkcjonowania Bibliotek Publicznych	Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich	On-Line
15.	4	Teamwork & Teambuilding: reach high & far	Shipcon	Praga, Czechy
16.	2	Problem Solving & Decision Making	Shipcon	Palermo, Włochy

17.	3	„Szansa” – jak raportować	FRSE	Warszawa
18.	5	Use your imagination and awake creativity (Art Bridge)	SensArte – Centrum Arteterapii	Warszawa
20.	1	Coding & robotics in education	Shipcon	Malaga, Hiszpania
21.	1	VI forum Edukacji Dorosłych	FRSE/EPALE	Warszawa
22.	1	Polski Ład w kadrach i na listach płac w 2022 roku	Verte Centrum Szkoleń	On-Line
23.	1	Aspekty prawne w bibliotekach publicznych Prawo Pracy	Centrum Kultury „Zamek” w Toszku	On-Line
24.	1	Aspekty prawne w bibliotekach publicznych Prawo Pracy	Good Books	On-Line
25.	1	Szkolenie „Polski Ład – naliczanie podatków, składek i zasiłek od 2022 r. Obowiązki płatnika składek z uwzględnieniem najnowszych zmian i propozycji zmian.	BDO Solutions Sp. z o.o.	On-Line

8.4. Instruktorzy (miejscy, powiatowi) – liczba instruktorów, liczba etatów instruktorskich, zakres obowiązków, dodatek funkcyjny TAK/NIE.

Jedna z bibliotekarek pełni funkcję instruktora; zakres obowiązków w tym obszarze obejmuje sprawy związane z księgozbiorem; otrzymuje dodatek specjalny do wynagrodzenia.

9. Finansowanie

9.1. Wielkość budżetu Biblioteki w 2021 r., ogółem 3.889.920,86 zł.

9.2. Koszty utrzymania ogółem 421.679,20 zł. (wziąć pod uwagę jedynie: opał, gaz, energię elektryczną, energię ciepłą, wodę, czynsze, wywóz nieczystości, usługi telekomunikacyjne, internetowe, pocztowe, remonty bieżące np. malowanie, drobne naprawy, konserwacje, środki czystości, materiały biurowe).

9.3. Dochody własne, ogółem 99.954,72 zł. (uwzględnić m.in. kary pobierane od czytelników, wynajem pomieszczeń, usługi kserograficzne, odpłatność za wstępy na imprezy, opłata za karty czytelnicze – legitymacje, darowizny pieniężne, opłaty za korzystanie z Internetu, usługi informacyjno-bibliograficzne, odsetki bankowe, inne dochody z działalności gospodarczej).

9.4. Darowizny rzeczowe (wymienić co pozyskano np. książki, sprzęty).

- książki, audiobooki, filmy DVD

9.5. Inne środki finansowe pozyskane przez Bibliotekę ogółem 375.727 zł., w tym:

9.5.1. Z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

- wysokość środków 25.440 zł.

- tytuł programu, priorytetu: Fundusz Promocji Kultury, Partnerstwo dla książki
nazwa zadania: *MyśLeM więc jestem, czy Stanisław Lem był prorokiem*

- wysokość środków 37.692 zł.

- tytuł programu: Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0 na lata 2021-2025,
Priorytet 1 *Poprawa oferty bibliotek publicznych*

9.5.2. Z Narodowego Centrum Kultury

- wysokość środków 12.000 zł.

- tytuł programu, priorytetu: Ojczyści – dodaj do ulubionych
nazwa zadania: *Pociąg do mowy – edycja 2*

9.5.3. Z Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji, Agencja Narodowa programu Erasmus+

- wysokość środków 300.595 zł.

– tytuł projektu *Art Bridge | Most Sztuki*

Żory, 26 stycznia 2022